

POSTANOWIENIE

Dnia 21 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wiliński

w sprawie S. R.

skazanej za czyn z art. 209 § 1a k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 21 maja 2020 r.

zażalenia skazanej na zarządzenie Sędziego Sądu Okręgowego w Z.

z dnia 14 lutego 2020 r. o odmowie przyjęcia wniosku o sporządzenie i

doręczenie pisemnego uzasadnienia wyroku

Sądu Okręgowego w Z.

z dnia 13 lutego 2020 r., sygn. akt VII Ka (...)

na podstawie art. 437 § 2 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł :

uchylić zaskarżone zarządzenie i sprawę w przedmiocie wniosku skazanej S. R. o doręczenie jej odpisu wyroku Sądu Okręgowego w Z. z dnia 13 lutego 2020 r., sygn. akt VII Ka (...), wraz z uzasadnieniem przekazać temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym zarządzeniem z dnia 14 lutego 2020 r. Sędzia Sądu Okręgowego w Z., na podstawie art. 422 § 3 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k., odmówiła przyjęcia wniosku skazanej S. R. o sporządzenie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w Z. z dnia 13 lutego 2020 r., jako wniesionego z uchybieniem terminu. W uzasadnieniu zarządzenia wskazano, że S. R. złożyła wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w Z. o sygn. akt VII Ka (...) i doręczenie

jej odpisu wyroku wraz z uzasadnieniem w dniu 06 lutego 2020 r., podając, że wniosek ten dotyczy orzeczenia wydanego w dniu 31 stycznia 2020 r. We wskazanej dacie wyroku jednak nie ogłoszono, albowiem na podstawie art. 411 § 1 k.p.k. odroczone jego wydanie do dnia 13 lutego 2020 r. Uznając przedmiotowy wniosek skazanej za przedwczesny i tym samym za bezskuteczny, bo złożony przed wydaniem wyroku, zarządzono odmowę jego przyjęcia.

Zażalenie na przedmiotowe zarządzenie wniosła skazana S.R.. Zarzucając obrazę art. 117 § 1 k.p.k., art. 353 k.p.k. oraz art. 6 k.p.k., wniosła o uchylenie zaskarżonego zarządzenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi II instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie wywiedzione przez skazaną doprowadziło do uchylenia zaskarżonego zarządzenia, aczkolwiek z innych przyczyn, aniżeli w nim wskazanych. Wydanie rozstrzygnięcie o charakterze kasatoryjnym jest bowiem następstwem stwierdzenia zaistnienia w przedmiotowej sprawie bezwzględnej przyczyny odwoławczej z [art. 439 § 1 pkt 1](#) k.p.k. w zw. z [art. 40 § 3](#) k.p.k., obligującej Sąd Najwyższy do skasowania zaskarżonego rozstrzygnięcia, niezależnie od wpływu uchybienia na treść wydanego zarządzenia.

Z treści cytowanego wyżej przepisu art. 40 § 3 k.p.k. wynika, że sędzia, który brał udział w wydaniu orzeczenia zaskarżonego w trybie kasacji, nie może orzekać co do tej kasacji. W ugruntowanym orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się jednolicie, że sędzia ten jest wyłączony od orzekania zarówno w przedmiocie merytorycznej zasadności skargi kasacyjnej wniesionej od wskazanego orzeczenia, jak i to, że nie może on wydawać jakichkolwiek rozstrzygnięć "co do tej kasacji", a zatem także tych, które dotyczą formalnych warunków jej dopuszczalności i których skutkiem może być niedopuszczenie do merytorycznego rozpoznania kasacji. Ustawowe pojęcie orzekania "co do kasacji" dotyczy nie tylko decyzji rozstrzygających wprost w kwestii dopuszczalności skargi, ale również i tych rozstrzygnięć, które pozostają w ścisłym związku z wydaniem zarządzenia w przedmiocie jej dopuszczalności. Do takich decyzji należy m.in. rozstrzygnięcie w przedmiocie odmowy przyjęcia wniosku o doręczenie odpisu

wyroku wraz z uzasadnieniem w celu wniesienia kasacji (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2007 r., sygn. akt IV KZ 12/07, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2014 r., sygn. akt III KZ 75/14).

Nie ulega wątpliwości, że skazana S. R. złożyła wniosek o doręczenie jej odpisu wyroku sądu odwoławczego wraz z uzasadnieniem dla potrzeb wywiedzenia kasacji. Zarządzenie o odmowie przyjęcia tego wniosku wydane zostało przez SSO A. T. , która była członkiem składu orzekającego i wydała w dniu 13 lutego 2020 r. wyrok w sprawie o sygn. akt VII Ka (...), o którego doręczenie wraz z jego uzasadnieniem zwróciła się skazana. Bezspornym jest zatem, że w zakreślonym powyżej układzie procesowym SSO A. T. nie była uprawniona do wydania takiego zarządzenia, albowiem podlegała wyłączeniu z mocy [art. 40 § 3](#) k.p.k.

Niezależnie od powyższego wskazać należy, że wyrażone w zaskarżonym zarządzeniu stanowisko, uznające za pozbawiony skuteczności wniosek oskarżonej o sporządzenie pisemnego uzasadnienia wyroku i jego doręczenie złożony przed jego ogłoszeniem, w szczególności odnoszone do układu procesowego, jaki wystąpił w niniejszej sprawie, nie powinno zyskać akceptacji. Prowadzi ono bowiem do pozbawienia strony postępowania prawa do uzyskania wyroku sądu odwoławczego z uzasadnieniem, otwierającego ew. drogę do wniesienia kasacji, w sytuacji w której sąd odwoławczy z jednej strony nie uwzględnił wniosku oskarżonej o odroczenie terminu rozprawy apelacyjnej w dniu 31 stycznia 2020 r. z powodu jej nieobecności, z drugiej strony na tym samym terminie odroczył wydanie wyroku do 13 lutego 2020 r., podając wydane postanowienie o odroczeniu do wiadomości jedynie obecnym na rozprawie.

Wniosek o sporządzenie uzasadnienia i doręczenie go wraz z wyrokiem złożony został przez oskarżoną 6 lutego 2020 r., przed upływem 7 dni od znanego jej terminu rozprawy, tj. 31 stycznia 2020 r., zatem rzeczywiście przed dniem wydania wyroku, co nastąpiło 13 lutego 2020 r. Zarządzenie o odmowie przyjęcia wniosku wydane zostało jednak w dzień po wydaniu wyroku, tj. 14 lutego 2020 r., a jego doręczenie oskarżonej 24 lutego 2020 r. W konsekwencji, z powodów, które nie leżały wyłącznie po jej stronie, skarżąca została w ten sposób realnie pozbawiona możliwości złożenia wniosku o uzasadnienie wyroku sądu odwoławczego. W układzie okoliczności niniejszej sprawy mogła bowiem

oskarżona, działająca nadto na tym etapie bez pomocy obrońcy, pozostawać w przekonaniu, że prawidłowo, tj. w terminie wniosła wniosek o uzasadnienie pisemne i doręczenie wyroku sądu odwoławczego. To dopiero skutek rozpoznania jej wniosku z 6 lutego 2020 r. po 8 dniach od jego wniesienia, a zatem już po wydaniu wyroku z 13 lutego 2020 r., oraz skutek doręczenia oskarżonej zarządzenia w tej sprawie dopiero 24 lutego 2020 r., a zatem po upływie terminu do złożenia wniosku liczonego od dnia rzeczywistego wydania wyroku, została oskarżona w istocie pozbawiona możliwości realizacji przysługującego jej prawa do uzyskania wyroku z uzasadnieniem. Wiedzę o tym, że wniosek o sporządzenie pisemnego uzasadnienia i doręczenie wyroku uznany został za przedwczesny uzyskała dopiero w chwili, kiedy upłynął oskarżonej prawidłowo zdaniem sądu liczony termin do wniesienia takiego wniosku.

Dodać trzeba, że choć rzeczywiście w orzecznictwie dominuje ukształtowany od dawna pogląd o bezskuteczności złożonego przed wydaniem wyroku wniosku o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku (m.in. postanowienia SN: z dnia 6 lipca 2005 r., IV KZ 18/05; z 13 kwietnia 2016 r., III KZ 20/16, z 23 sierpnia 2018, V KZ 35/18) to jednak wyrażane jest w orzecznictwie Sądu Najwyższego także stanowisko przeciwne (zob. postanowienie SN z 22 maja 2014 r., III KZ 15/14). Jednocześnie, na gruncie stanu faktycznego zbliżonego do występującego w niniejszej sprawie Europejski Trybunał Praw Człowieka, w wyroku Witkowski przeciwko Polsce z 13 grudnia 2018 r., skarga nr 21497/14, uznał że tak stosowany jak w niniejszej sprawie formalizm procesowy stanowi naruszenie prawa oskarżonego do dostępu do odwoławczego etapu postępowania, które jest z kolei elementem rzetelnego procesu (zob. szerzej M. Wąsek-Wiaderek, *Złożenie wniosku o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku – wybrane problemy*, w: w: *Artes serviunt vitae sapientia imperat. Proces karny sensu largo. Rzeczywistość i wyzwania. Księga jubileuszowa Profesora Tomasza Grzegorzczaka z okazji 70. urodzin*, red. R. Olszewski, D. Świecki, J. Kasiński, P. Misztal, K. Rydzik-Sybilak, A. Małolepszy, Warszawa - Łódź 2019, s. 409-416).

Z uwagi na zaistnienie wskazanej wyżej bezwzględnej przyczyny odwoławczej koniecznym było uchylenie zaskarżonego zarządzenia i przekazanie wniosku skazanej do ponownego rozpatrzenia Sądowi II instancji. Ten winien

baczyć, aby powierzyć rozstrzygnięcie sprawy sędziemu, który nie orzekał w tej sprawie w składzie Sądu II instancji.